

درس دوم

- شرایط نادر برای پذیرفتن سلطنت:

۱- موروثی شدن سلطنت در خاندان او

۲- حمایت نکردن بزرگان و رؤسای طوایف از خاندان صفوی

۳- حل اختلافات مذهبی با دولت عثمانی

- از جمله علل و عوامل ناکامی نادرشاه در ایجاد ثبات و امنیت پایدار و انتقال قدرت و تثبیت حکومت افشاریه:

۱- اشتغال پیوسته او به جنگ

۲- مالیات‌های اضافی که از مردم برای تأمین هزینه‌های جنگ گرفته می‌شد

۳- بدگمانی وی به نزدیکان و بزرگان کشور و برخورد خشن با آنان در سال‌های پایانی حکومتش.

- سازمان اداری و دیوانی در دوره افشاریه و زندیه تا حدودی به دلیل:

۱- حاکمیت عناصر ایلی	}
۲- غلبه تفکر نظامی‌گری	
۳- بی‌ثباتی سیاسی	
۴- کوتاه بودن دوران استقرار سلسله‌ها	

- حکومت نادرشاه بر:

۱- اقتدارگرایی	}
۲- استبداد مطلق شاه	
۳- تمرکز بر امور نظامی و ارتش	

 متکی بود و نهادهای اداری در عصر حکومت او رونق چندانی نداشتند.

- پس از سقوط صفویان، به علت:

۱- جنگ‌ها و آشوب‌های داخلی	}
۲- اشغال بخش‌هایی از ایران توسط عثمانی و روسیه	

 کشاورزی و تجارت ایران دچار رکود شدیدی شد.

- از جمله عوامل مؤثر در رونق اقتصادی دوره کریم‌خان زند: ۱- آرامش و ثبات سیاسی نسبی، ۲- کاهش مالیات‌ها، ۳- دربار کم‌تجمل و ۴- تلاش کریم‌خان برای تثبیت قیمت کالاها بود.

- اقدامات عمرانی کریم‌خان در شیراز:

۱- ساخت مجموعه مسجد و بازار و حمام و کیل

۲- ساخت ارگ کریم‌خانی

۳- بازسازی آرامگاه حافظ، سعدی و باغ دلگشا

• علت‌های اصلی ضعف عثمانی:

- ۱- گسترده‌گی قلمرو و تنوع اقوام و ادیان و مذاهب
- ۲- سیاست‌های خشن و نادرست عثمانی‌ها در برخورد با اقلیت‌های قومی و مذهبی
- ۳- دخالت‌های زنان حرم‌سرا در امور کشوری
- ۴- فساد سران سپاه

• عوامل اصلی ضعف و انحطاط گورکانیان هند:

- ۱- اختلاف و دشمنی میان هندوها و مسلمانان
- ۲- سوءمدیریت و ضعف شاهان
- ۳- دسته‌بندی و توطئه‌های درباریان
- ۴- ورود استعمارگران

- با وجود اینکه از قرن ۱۳م در انگلستان مجلس (پارلمان) به وجود آمده بود اما این نهاد قدرت زیادی نداشت. در سال ۱۶۴۶م بین مجلس به رهبری الیور کرامول و چارلز یکم، پادشاه انگلستان، جنگی صورت گرفت که به پیروزی مجلس انجامید. کرامول نظام پادشاهی را برانداخت و خودش رئیس‌جمهور شد. سپس به دلایل مذهبی با مجلس درگیر شد و آن را منحل کرد. پس از مرگ کرامول، مجلس و نظام سلطنت دوباره احیا شدند، اما پادشاه انگلستان، که سلطنت را موهبت الهی می‌دانست، به مجلس توجهی نداشت. از این رو، بار دیگر با یک‌دیگر ستیز کردند تا اینکه مجلس پیروز شد. این اتفاق در تاریخ انگلستان به انقلاب با شکوه شهرت دارد.
- بزرگ‌ترین دستاورد این انقلاب که بدون خشونت به اهداف خود رسید، این بود که منشأ الهی سلطنت نفی و مجلس منشأ قدرت و تعیین‌کنندهٔ اختیارات پادشاه شناخته شد.

• عوامل موثر در انقلاب بزرگ فرانسه:

- ۱- کشور فرانسه در قرن ۱۸م به دلیل شکست نظامی از انگلستان و صرف منابع مالی هنگفت در سرزمین آمریکا با ورشکستگی اقتصادی و ضعف سیاسی و نظامی روبه‌رو شد.
- ۲- مشکلات اجتماعی و نارضایتی طبقهٔ متوسط و طبقهٔ فقیر از طبقهٔ ممتاز
- ۳- تحولات فکری و ظهور فلاسفه و روشنفکران تحت تاثیر عصر روشنگری اروپا

• جامعهٔ فرانسه در آن زمان دارای سه طبقهٔ اجتماعی مشخص بود:

- ۱- طبقهٔ ممتاز شامل اشراف و زمین‌داران بزرگ که علاوه بر داشتن امتیازات بسیار، از پرداخت مالیات معاف بودند.
- ۲- طبقهٔ متوسط که اغلب تحصیل کرده بودند و مشاغلی همچون وکالت، نویسندگی، طبابت، روزنامه‌نگاری و تجارت داشتند. آنها از اینکه طبقهٔ ممتاز برایشان امتیازی قائل نبود، بسیار ناراضی بودند.
- ۳- طبقهٔ فقیر جامعه که در این زمان جمعیت بسیار زیادی بودند و بار اصلی مالیات‌ها و خدمات نظامی بر دوش آنان بود. اینان حکومت لویی شانزدهم، پادشاه فرانسه، و طبقهٔ ممتاز را عامل سیه‌روزی خود می‌دانستند.

• نتیجه انقلاب صنعتی دو پدیده اقتصادی و اجتماعی مهم بود:

- ۱- گسترش استعمار و غارت کشورهای آسیایی و آفریقایی
- ۲- افزایش استثمار و بهره‌کشی از کارگران (در داخل اروپا)

• آثار و پیامدهای انقلاب صنعتی:

- ۱- قدرت و رفاه بیشتر اروپاییان
- ۲- گسترش بی رویه شهرها
- ۳- رشد سریع جمعیت
- ۴- به وجود آمدن فاصله طبقاتی
- ۵- نارضایتی‌های اجتماعی و اقتصادی
- ۶- آلودگی‌های زیست محیطی

- پتر کبیر به وسیله:
۱- استخدام کارشناسان اروپایی	}	
۲- تأسیس مدارس و دانشگاه‌های جدید		
۳- تقویت ارتش به ویژه نیروی دریایی		
- روسیه را به قدرت بزرگی تبدیل کرد.